

Alzheimerova choroba ve světě

VÝDAJE NA ALZHEIMEROVU CHOROBU ČINÍ 1 % CELOSVĚTOVÉHO HDP

(Září 2010) Průlomová zpráva o globálním ekonomickém dopadu demence ukazuje, že Alzheimerova choroba a jiné demence si vybírají obrovskou daň na světové ekonomice. Světová zpráva o Alzheimerově chorobě z roku 2010 (The World Alzheimer Report 2010) byla vydána Mezinárodní alzheimerovskou společností (Alzheimer's Disease International - ADI) při příležitosti světového dne Alzheimerovy choroby (21. září).

Zpráva odhalila, že celosvětové náklady demence v roce 2010 vystoupají na 1 % světového HDP, což činí 604 miliard amerických dolarů. Náklady na péči o osoby postižené demencí budou s velkou pravděpodobností stoupat rychleji než sama prevalence tohoto onemocnění (počet lidí postižených demencí se do roku 2030 zdvojnásobí, a více než ztrojnásobí do roku 2050), zvláště pak v rozvojovém světě, kde postupně vzniká formální sociální péče, a kde stoupající mzdy vedou ke zvyšování nákladů. Zprávy jednotlivých zemí jako je například Velká Británie ukazují, že demence je jedno z nejdražších onemocnění, ačkoliv výzkum a investice do oboru jsou na výrazně nižší úrovni, než u jiných závažných onemocnění.

Zpráva spojila prevalenční údaje ze Světové zprávy o Alzheimerově chorobě z roku 2009 s nejnovějšími údaji ze zemí s nízkým a středním příjmem, uvedenými ve studiích z Latinské Ameriky, Indie a Číny, které provedla Skupina pro výzkum demence (Dementia Research Group). Zpráva použila reprezentativní vzorek populace z rozvojových zemí s cílem spočítat náklady na neformální systém péče (tj. systém, kdy rodina poskytuje péči doma). Náklady na neformální péči dříve nebyly do odhadů započítávány.

Profesor Martin Princ, spoluautor zprávy, vyzval státy, aby zpracovaly důslednější plány péče o milióny lidí s demencí. „Péče o osoby s demencí není jenom zdravotnickou záležitostí, je to také obrovské sociální téma,“ řekl profesor Princ. „To platí zejména v zemích s nízkým a středním příjmem, kterým chybí adekvátní systém formální péče. Vlády musí v této věci prokázat více vedení, spolupracovat se všemi partnery, aby mohly najít řešení problematiky dlouhodobé péče.“ [VB]

Zdroj: tisková zpráva ADI.

ROK 2012 EVROPSKÝM ROKEM AKTIVNÍHO STÁŘÍ A MEZIGENERAČNÍ SOLIDARITY

(Září 2010) Stárnoucí populace představuje pro Evropu významný ekonomický problém. Iniciativa Evropské komise si klade za cíl pomoci vytvořit pracovní příležitosti pro stále širší vrstvu seniorů. Cílem je podpořit seniory v aktivním a zdravém přístupu k životu, aby mohli i nadále přispívat k fungování společnosti. Vyhlášení Evropského roku aktivního stáří by mělo zaštitit řadu dílčích aktivit, mezi jinými osvětu v otázce aktivního stáří. [VB]
Zdroj: 2010-09 September Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

STIGMA DEMENCE

(Září 2010) Australská alzheimerovská společnost (NSW) vydala diskuzní článek o stigmatu spojeném s demencí. Účelem článku bylo zvýšit veřejné povědomí o stigmatu demence a poukázat na potřebu změnit přístup společnosti k demenci. Ze článku vyplynula také určitá doporučení australské vládě, jako přijetí programů včasné diagnostiky demence nebo investice do výzkumu vlivu stigmatu na život osob postižených demencí a jejich rodinných příslušníků. [VB]
Zdroj: 2010-09 September Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

CENA DEMENCE VE ŠVÝCARSKU

(Září 2010) Švýcarská alzheimerovská společnost financovala studii nákladů, které klade demence na švýcarskou ekonomiku. Cílem studie bylo odhadnout celkové náklady, srovnat náklady na péči o osoby v institucích s náklady na péči o lidi, o které se starají rodinní příslušníci v domácím prostředí, a zdokumentovat nárůst nákladů v souvislosti s rozvojem onemocnění. Studie ukázala, že celkové roční náklady demence v roce 2007 dosáhly výše 4,85 miliard eur, z čehož institucionální péče představovala 90 %.

Roční náklady na domácí péči o jednu osobu postiženou demencí byly vyčísleny na 42,5 tis. eur. Péče o osobu v instituci stála 53 tis. eur. Náklady na péči o osobu v pokročilé fázi onemocnění demencí se ukázaly být až pět-

krát vyšší, než náklady na péči o osobu ve středně pokročilé fázi.

Studie potvrdila odhady, že demence představuje významnou ekonomickou zátěž pro švýcarskou společnost. Většinu nákladů tvoří péče, kterou nemocný potřebuje, zatímco náklady na diagnostiku a léčbu jsou menší. [VB]

Zdroj: 2010-09 September Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

ALZHEIMEROVSKÁ UNIVERZITA

(Listopad 2010) Mezinárodní alzheimerovská společnost (ADI) pořádá Alzheimerovskou univerzitu určenou začínajícím alzheimerovským společnostem po celém světě. Tentokrát se Univerzita konala v Londýně, za účasti zástupců Ruska, Indonésie, Nikaraguy a Sv. Martina. Účastníci byli školeni v tématech jako je zvyšování informovanosti veřejnosti o demenci, řízení, fundraising, zapojování dobrovolníků a budování podpůrných skupin. Výstupem školení byly konkrétní plány na další rozvoj společnosti. [VB]

Zdroj: Alzheimer's Disease International na adrese www.alz.co.uk/adi/

VÝSLEDKY PROJEKTU ŘÍZENÍ REZIDENČNÍ PÉČE PRO SENIORY

(Listopad 2010) V Bruselu proběhla konference o evropském projektu s názvem Kvalitní management podle indikátorů zaměřených na výsledky. Hlavním cílem projektu bylo vytvořit mezinárodní rámec standardů, včetně koncepční analýzy kvality života a soustavy indikátorů zaměřených na výsledky, které budou definovat, měřit a vyhodnocovat kvalitu rezidenční péče pro seniory. Výsledky projektu byly shrnuty v příručce Měření pokroku: Indikátory pro rezidenční péči (Measuring Progress: Indicators for Care homes), která obsahuje nástroje a doporučení pro využití indikátorů v praxi. [VB]

Zdroj: 2010-11 November Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

CHCETE POMOCI ROZHODNOUT O LOGU MEZINÁRODNÍHO ALZHEIMEROVSKÉHO HNUTÍ?

(Únor 2011) Mezinárodní alzheimerovská společnost ADI hledá symbol reprezentující mezinárodní jednotu jednotlivců a organizací, jejichž cílem je zlepšení života lidí s demencí a jejich pečujících. Skupina složená z odborníků na design a demenci vybrala z účastníků soutěže pět nejlepších návrhů, z nichž se bude vybírat ten vítězný. Rozhodovat budou hlasy zástupců jednotlivých alzheimerovských společností a také názory jednotlivců z celého světa. Pokud se chcete do rozhodování o podobě symbolu zapojit také Vy, můžete hlasovat do konce února (28. února 2011) na stránkách Alzheimer's Disease International <http://www.alz.co.uk/adi/symbol.html>. [MM]

EMA USPOŘÁDALA WORKSHOP O VÝZKUMU DEMENCE

(Listopad 2010) Evropská agentura pro léčiva (The European Medicines Agency - EMA) uspořádala v Londýně setkání odborníků na dědičné neurodegenerativní onemocnění. Hlavní náplní workshopu byla diskuze o zapojení osob postižených dědičnou formou Alzheimerovy choroby do výzkumů. V současnosti je tato skupina nemocných z výzkumů vyřazena a přitom výzkum v této oblasti je podle EMA nesmírně potřebný. EMA se proto zabývala otázkou, jak zapojení nemocných s dědičnou formou Alzheimerovy choroby do výzkumů podpořit. [VB]

Zdroj: 2010-11 November Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

OBAMA PODEPSAL PRVNÍ AMERICKÝ PLÁN ALZHEIMER

(Leden 2011) Plán Alzheimer, jehož cílem je urychlení vývoje léků, zlepšení včasné diagnostiky Alzheimerovy choroby a zajištění adekvátní péče pro postižené tímto onemocněním, byl v lednu přijat také ve Spojených státech. Součástí plánu je federální poradní panel, který bude zodpovědný za vytvoření národní strategie péče, podpory a léčby pro více než pět milionů Američanů, kteří trpí tímto onemocněním. Součástí plánu je také posouzení potřeb několiknásobně vyššího počtu rodinných příslušníků, které tato choroba zasahuje nepřímo.

V minulosti Spojené státy uskutečnily podobnou národní kampaň v boji proti rakovině a onemocnění AIDS. Poradní panel bude tvořen federálními agenturami, které mají v kompetenci zdravotnictví a problematiku dlouhověkosti. Celkově se na vytvoření plánu budou podílet lékaři, výzkumníci, ale i osoby, které v rodině pečují o svého nemocného příbuzného. Plán by měl nalézt nejefektivnější program financovaný vládou, který by zahrnoval výzkum, léčbu, domácí a rezidenční péči.

Podle odhadů americká vláda v současnosti utratí jednu penici na výzkum Alzheimerovy choroby vedle každého jednoho dolaru, který jí stojí péče o osoby s tímto onemocněním. Alzheimerova choroba dnes Spojené státy stojí ročně 170 miliard amerických dolarů, s odhadem nárůstu těchto nákladů na 800 miliard v roce 2050, pokud se nepodaří zlepšit možnosti léčby. [VB]

Zdroj: Fisher Center for Alzheimer's, www.alzinfo.org

zprávy z ČALS

POKRAČOVÁNÍ DŮLEŽITÝCH PROJEKTŮ V ROCE 2011

Česká alzheimerovská společnost v roce 2011 pokračuje ve své obvyklé činnosti, včetně úspěšných projektů zahá-

jených v minulých letech. Pokračovat tak bude jak projekt Dny paměti, jehož cílem je včasná diagnostika demence, tak projekt GOS, jehož cílem je zvyšování kvality péče v zařízeních pro seniory, které zřizuje Jihomoravský kraj, stejně jako projekt Certifikace kvality Vážka, jehož cílem je ukazovat na kvalitní zařízení, která poskytují péči o lidi s demencí, nebo například projekt Bezpečný návrat, který se zaměřuje na pasivní vyhledávání lidí s demencí, kteří často nenacházejí cestu domů. V roce 2011 plánujeme spuštění nové podoby webu společnosti, anebo nové běhy dlouho žádaného kurzu Petra Velety tance pro seniory a tance pro lidi s demencí, který je nově akreditován u MPSV. [MM]

výzkum

EFEKT NEFARMAKOLOGICKÝCH PŘÍSTUPŮ NA KVALITU ŽIVOTA OSOB S DEMENCÍ A JEJICH PEČUJÍCÍCH

(Září 2010) Studie vyhodnocující důkazy efektu nefarmakologických přístupů k léčbě demence potvrdila, že tyto přístupy ke zlepšení výsledků péče a zvýšení kvality nemocného i jeho pečujícího jsou užitečné, všestranné a potenciálně cenově velmi příznivé. Studie mezinárodního týmu byla uveřejněna v časopise Dementia and Geriatric Cognitive Disorders. [VB]

Zdroj: 2010-09 September Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

VÝZKUM POUKÁZAL NA VZTAH PORUCH PAMĚTI A POSTIŽENÍ SRDCE

(Září 2010) Výzkumy sledující rozdíly v kognitivní poruše spojené se dvěma typy poruch srdeční činnosti (systolická nebo diastolická dysfunkce) zjistily, že dvě třetiny osob postižených systolickou poruchou vykázaly zároveň poruchu jak krátkodobé, tak dlouhodobé paměti. Ve srovnání s nimi pouze jedna pětina osob postižených diastolickou poruchou měla poruchu paměti.

Výzkum byl proveden na Kalifornské univerzitě v San Francisku. [VB]

Zdroj: 2010-09 September Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

VZTAH GLYKOLÝZY A TVORBY PLAKŮ

(Září 2010) Výzkum, který měřil aerobní glykolýzu (proces štěpení cukru) v mozku u mladých lidí, ukázal, že její hladiny jsou obzvláště vysoké v těch oblastech mozku, kde se tvoří amyloidové plaky u osob s Alzheimerovou chorobou.

Konkrétně se jednalo zejména o střední a laterální parietální a prefrontální mozkovou kůru. Pokud by se variace v aerobní glykolýze daly vztáhnout k tvorbě plaků, které se vytváří při Alzheimerově chorobě, mohlo by

to znamenat průlom v rané diagnostice a intervenci. Studie byla publikována v časopise Proceedings of the National Academy of Sciences. [VB]

Zdroj: 2010-09 September Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

VZHLED INTERIÉRŮ PRO OSOBY POSTIŽENÉ DEMENCÍ

(Září 2010) Lidé postižení Alzheimerovou chorobou mohou vnímat barvy jinak, než zdraví jedinci. Výzkumy skotských vědců z Centra rozvoje služeb pro pacienty s demencí (Dementia Services Development Centre) při Stirlingově univerzitě pomohly odhalit, že správná kombinace interiérových barev může nemocným orientaci v prostoru výrazně usnadnit.

Výsledky výzkumu využila společnost vyrábějící interiéry pro pečovatelská centra. Pro osoby postižené demencí musí být okolní prostředí, stejně jako předměty denní potřeby, vizuálně jednoduché a výrazné. Barevné vzory mohou pacienty s demencí mást, vysvětlil zástupce výrobní společnosti, „tudíž by se v jejich okolí neměly příliš vyskytovat, stejně jako barvy, které mohou být vnímány nejednoznačně. Takovými mohou být například některé odstíny modré, které jsou staršími osobami a lidmi s demencí vnímány jako světle šedé.“ Jako klíčový se projevil vizuální kontrast mezi plochami, které spolu sousedí, přičemž psychologický význam barev brán v úvahu nebyl. [VB]

Zdroj: Tisková zpráva Akzo Nobel Coatings CZ, a.s.

VČASNÁ IDENTIFIKACE PŘÍZNAKŮ ALZHEIMEROVY CHOROBY

(Listopad 2010) Výzkum provedený na Australské národní univerzitě ukázal, že léze bílé hmoty v mozku, podobné těm, které se nacházejí u lidí postižených demencí, se objevují už u některých čtyřicátníků. Výzkumníci se domnívají, že testování pozornosti by mohlo odhalit přítomnost těchto lézí. Dosud se přítomnost lézí zjišťovala pouze pomocí MRI diagnostiky. [VB]

Zdroj: 2010-11 November Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

PRÁVDĚPODOBNOST ONEMOCNĚNÍ ALZHEIMEROVOU CHOROBU U POTOMKŮ NEMOCNÝCH

(Listopad 2010) Nový výzkum odhalil, že osoby, jejichž matka byla postižená Alzheimerovou chorobou, mají zvýšené riziko rozvoje stejného onemocnění. Výzkumníci analyzovali úroveň amyloidu asociovaného s Alzheimerovou chorobou a srovnávali skupiny osob podle historie onemocnění v rodině z matčiny anebo otcovy strany se skupinou osob bez demence v rodinné historii. Pouze osoby, jejichž matka byla postižena touto chorobou, měly změněné hladiny amyloidu a proteinů, které hrají roli při oxidačním stresu. Osoby, jejichž otec trpěl Alzheimerovou chorobou, a ti, u nichž se v rodině demence nevykyto-

vala, měly hladiny v normě. Výzkum byl publikován v Journal of Biological Psychiatry. [VB]
Zdroj: 2010-11 November Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

HLADINA HDL CHOLESTEROLU JE SPOJENA S NIŽŠÍ PRAVDĚPODOBNOSTÍ DEMENCE

(Leden 2011) Vyšší hladina takzvaného dobrého cholesterolu má pravděpodobně preventivní vliv na vznik Alzheimerovy choroby. Podle nové studie vyšší hladina lipoproteinu HDL, který bývá označován jako dobrý cholesterol, snižuje až o 60 % pravděpodobnost onemocnění Alzheimerovou chorobou. Výzkumníci nenašli žádný důkaz, který by svědčil pro to, že by lipoprotein LDL, tedy škodlivý cholesterol, měl jakýkoliv vliv na rozvoj Alzheimerovy choroby.

Cholesterol je transportován po těle pomocí proteinů zvaných lipoproteiny. LDL je nazýván škodlivým cholesterolem, protože při vyšší hladině může ucpávat cévy a omezit cirkulaci krve v dané oblasti. Oproti němu HDL transportuje cholesterol do ledvin, kde je štěpen a odstraněn z krve.

Studie nepřinesla odpověď na otázku, díky jakému mechanismu může vysoká hladina HDL mít preventivní vliv na rozvoj demence. Vysvětlením může být, že vysoká hladina HDL je asociována s nižším rizikem infarktu a infarkt je asociován s vyšším rizikem rozvoje Alzheimerovy choroby. Podle autora studie nelze ovšem vyloučit, že HDL pomáhá odstraňovat protein zodpovědný za tvorbu plaků v mozku. Dosavadní studie zaměřené na spojitost cholesterolu s rizikem rozvoje demence přinesly nejednoznačné výsledky. [VB]

Studie byla publikována v prosincovém čísle časopisu Archives of Neurology.
Zdroj: www.msnbc.msn.com

dobrá zpráva

JITKA ZGOLA VYSTOUPÍ NA LETOŠNÍCH PGD

Významná kanadská autorka knih o péči o lidi s demencí (připomeňme například její knihu, která vyšla v ČR pod názvem Úspěšná péče o člověka s demencí), paní Jitka M. Zgola, přislíbila svoji účast na letošních Pražských gerontologických dnech. Jitka Zgola pronese přehledovou přednášku o posledním severoamerickém vývoji péče o lidi s demencí a povede workshop o výživě u lidí s demencí.

Pražské gerontologické dny, jejichž mottem je letos Moderní dlouhodobá péče, budou probíhat koncem května v kongresovém centru GreenPoint ve Strašnicích. [MM]

Informace pro aktivní a pasivní účastníky na stránkách www.alzheimer.cz

Bulletin editovala Martina Mátlová.

Zkratky autorů příspěvků či překladů:

VB – Veronika Büchler

MM – Martina Mátlová

Informační materiál České alzheimerovské společnosti byl vydán s podporou Ministerstva zdravotnictví.

Číslo 1/2011 vyšlo v únoru 2011.

25. – 27. května 2011
Moderní dlouhodobá péče

15. PRAŽSKÉ GERONTOLOGICKÉ DNY

Společenské aspekty dlouhodobé péče
Medicínské aspekty dlouhodobé péče
Farmakoterapie a dlouhodobá péče
Demence

Termíny:

Abstrakt přednášky 27. března 2011
Plný text přednášky 25. května 2011
Zveřejnění programu 1. dubna 2011
Včasná registrace 10. dubna 2011

Registrační poplatky:

Včasná registrace – 1000 Kč
3. gerontofarmakologický den
(25. května 2011) – 500 Kč
Přednáškový den (26. května 2011) – 800 Kč
Workshopy (27. května 2011) – 500 Kč
Registrační poplatek celá konference – 1300 Kč
Registrační poplatek pro studenty a seniory
(starší 65 let) – 500 Kč

15. pražské gerontologické dny pořádá Česká alzheimerovská společnost a Gerontologické centrum ve spolupráci s Českou gerontologickou a geriatrickou společností ČLS JEP a centrem CELLO UK FHS.